

בית משפט השלום בבת ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט עזריה אלקלעי

התובעים:

1. גילי עזריה
 2. יואל עזריה
 3. קבוצת אורון אחזקות והשקעות בע"מ
 4. גילי ויואל עזריה בע"מ
- ע"י ב"כ עו"ד ליאור דגן

נגד

הנתבע:

יוסי ניסן
ע"י ב"כ עו"ד אלעד כהן

פסק דין

1. לפניי תביעה שהגישו התובעים נגד הנתבע לתשלום פיצויים בסך 2,000,000 ₪ בגין הוצאת לשון הרע.
2. טענות התובעים הנתבע פרסם ביחס אליהם לשון הרע ברשת החברתית פייסבוק כאשר מדובר בפרסומים חמורים, שיקריים, חריפים, פוגעניים ומבזים.
3. הנתבע בחר לפרסם פרסומים מזיקים, כוזבים ופוגעניים תוך שהוא מייחס לתובעים מעורבות ביחסי שחיתות בקבלת טובות הנאה שלא כדין בסכומים של מיליוני שקלים מגוף ציבורי. המדובר בדיבות חמורות שאין בהם שמץ של אמת ושהנתבע לא טרח כלל לבדוק את נכונותם או אמיתותם בטרם בחר לפרסם את הפרסום המכפיש.

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 4. דברי הבלע הכוזבים שפורסמו על ידי הנתבע פגעו ופגעו מידי יום באופן קשה ביותר
- 2 בשמם הטוב של התובעים ובמוניטין שעליו עבדו במשך שנים רבות וגורמים וגרמו להם
- 3 ולבני משפחתם, עוגמת נפש רבה, כאב וסבל וכאמור גורמים להם מבוכה רבה בישוב בו הם
- 4 מתגוררים ומחוצה לו.
- 5 5. התובעים 1 ו- 2, הינם מנכ"לים משותפים ובעלי השליטה של תובעת 3 שהינה חברה
- 6 ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב והפועלת באמצעות חברות בנות בתחומי
- 7 ההנדסה האזרחית, תשתיות קבלנות ייזום נדל"ן, תעשייה, ובפעילויות נוספות. ציבור
- 8 המשקיעים של התובעת 3 כולל בין השאר גם גופים מוסדיים כגון מיטב ד"ש, הראל,
- 9 מנורה, ירין לפידות ועוד. התובעת 4, היא חברת בת של התובעת 3.
- 10 6. במסגרת פעילותה מעורבת קבוצת אורון, באמצעות חברות בנות בביצוע פרויקטים
- 11 מגוונים כגון סלילת כבישים, תשתיות, הקמת ובניית גשרים, מינהור, עבודות גיאוטכניות,
- 12 עבודות הנדסה משולבות, בניה מוסדית, בניה למגורים, מחצבות אבן, מפעלי בטון ושירותי
- 13 הובלה של אגרגטים בתפוזרת. קבוצת אורון כוללת חברות בנות מספקת תעסוקה למאות
- 14 משפחות באזור הדרום והמרכז והיקף פעילותה השנתית במונחים כספיים עומד על מאות
- 15 מיליוני שקלים בשנה.
- 16 7. קבוצת אורון היא קבוצה בעלת ניסיון ניהולי וביצועי רב, מוכרת היטב ומוערכת כקבוצה
- 17 בישראל. הקבוצה ביצעה ומבצעת עבודות ופרויקטים לגופים ציבוריים רבים לרבות נתבי
- 18 ישראל, משרד הביטחון, רכבת ישראל וכיוצ"ב. כמו"כ השתתפה וזכתה במכרזי ענק
- 19 לביצוע פרויקטים המוגדרים כפרויקטים לאומיים כדוגמת כביש 6, תחנת הכוח ונאות
- 20 חובב, כביש 1, כביש 65, וכיוצ"ב בהיקפים כספיים ניכרים.
- 21 8. התובעים הינם בעלי מוניטין אמינות ויושר מקצועי וקבוצת אורון, לרבות בעלי השליטה
- 22 שלה, התובעים 1 ו- 2 מוכרים וידועים בשוק כקבוצה אמינה ישרה איכותית ובעלת ניסיון
- 23 ביצועי וניהולי רב שנים.
- 24 9. הנתבע הוא תושב להבים וחבר מועצת להבים שהתמודד בעבר לראשות מועצה במספר
- 25 מערכות בחירות קודמות ולפי פרסומיו שלו הוא מתעתד להציג מועמדות לראשות מועצת
- 26 להבים בבחירות הקרובות.
- 27 10. ביום 07/10/2017, פרסם והפיץ הנתבע פוסט בעמוד הפייסבוק הקהילתי, בו חברים אלפי
- 28 עוקבים ותושבי הישוב להבים (כ- 5,800 עוקבים) בזו הלשון:
- 29 **"יוסי ניסן – לראשות מועצת להבים**
- 30 **תושבים יקרים**
- 31 **בהמשך לפועלי בשיתוף הציבור ובשקיפות ברצוני להביא לידיעתכם כי ממידע שהגיע**
- 32 **אלי לאחרונה (שוב ראש המועצה מר אלי לוי לא שיתף את נבחרי הציבור) שחב' אורון**

בית משפט השלום בבתי ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 אחזקה והשקעות בע"מ, שהינה חברת בת בבעלות גילי ויואל עזריה תושבי להבים וחבריו
2 הקרובים של ראש המועצה, הינה החברה המבצעת בימים אלו פרויקט של הקמת בריכת
3 מי קולחין עבור מועצה מקומית להבים בהיקף של כשלושה מיליון ₪! להזכירכם זו
4 החברה שגם מבצעת את העבודות עבור הקמת הדיור המוגן בישוב. מדובר בחברה בה
5 מועסק בנו של ראש המועצה מר אלי לוי. הדבר לא הובא לידיעת חברי המועצה ובוודאי
6 שלא נמסר על ידי ראש המועצה כי קיים חשש לניגוד עניינים בהתאם להוראות הדין.
7 לאור זאת ובטרם נפנה לצו מניעה לביהמ"ש פניתי בכתב לראש המועצה מר אלי לוי לקבל
8 התייחסותו הדחופה תוך 7 ימים לשאלות הבאות: א. האם התקיים מכרז לביצוע העבודה
9 והאם המכרז התקיים דרך משכ"ל או וועדת מכרזים במועצה? מי היו המציעים במכרז
10 ומה היו הצעותיהם?
11 ב. האם הוגש דיווח ליועמ"ש והתקבל אישור הוועדה לניגוד עניינים ו/או היועמ"ש כי
12 ראש המועצה מר אלי לוי לא נמצא בניגוד עניינים? אבקש להציג בפני נבחר הציבור
13 האסמכתאות בגין פניה לוועדה ו/או ליועמ"ש והתשובה בטרם קיבלה החברה את ביצוע
14 העבודה.
15 ג. מדוע במסגרת דיווח ראש המועצה בישיבה לא הוצהר על כך בפני חברי המועצה
16 כמתחייב.
17 אבקש לציין כי למיטב ידיעתי ראש המועצה פועל בניגוד לקבוע בסעיפים 3, 5, לכללים
18 למניעת ניגוד עניינים של נבחר הציבור ובהתאם להוראות סעיף 8 עליו להתפטר.
19 מצרף הכללים בדבר ניגוד עניינים של נבחר הציבור לעיונכם.
20 מיד עם קבלת התשובות אעדכן.
21 בברכה,
22 יוסי ניצן חבר המועצה".
11. לטענת התובעים הפוסט הנ"ל כולל דברי לשון הרע כוזבים חריפים פוגעניים גסים ומבזים
24 שיש בהם משום פגיעה חמורה בתובעים.
12. מהפוסט עולה כאילו חברת אורון ובעלי השליטה שלה קיבלו מהמועצה המקומית להבים
26 באופן בלתי חוקי ובלתי כשר עבודות בהיקפים של מיליוני שקלים וזאת כחלק ממערכת
27 יחסים מושחתת בינם ובין ראש המועצה המקומית להבים (באמצעות העסקת בנו).
13. יתירה מזאת, תיאור העבודות בפוסט מייחס מערכת יחסים מושחתת של ראש המועצה
28 המקומית שבמסגרתה זוכים התובעים לקבלת הנאות כספיות מגוף ציבורי שלא כדין
29 באופן בלתי כשר ובלתי חוקי וזאת תוך יצירת זיקה ישירה בין קבלת טובות הנאה לבין
30 "החברות הקרובה" שבין התובעים 1 ו- 2 לבין ראש המועצה וכן העסקת בנו של ראש
31 המועצה בחברה שבשליטת התובעים 1 ו- 2.

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

14. פרסום שהופץ על ידי הנתבע מייחס לתובעים מעורבות ושחיתות של ממש ובנטילת חלק במעשים פליליים ובלתי חוקיים, שיש בהם כדי לפגוע פגיעה קשה בשמם הטוב של התובעים במשלח ידם וביושרם המקצועי.
15. נוסח הפרסום ותוצרתו מעידים כי מטרת הפרסום זדונית וכי הוא נועד לבזות את התובעים ולפגוע במשלח ידם.
16. לטענת התובעים פרסום הפוסט מהווה לשון הרע שיש בו כדי להשפיל את התובעים בפני הציבור, לעשותם מטרה לשנאה לבוז או ללעג ולבזותם בשם המעשים המיוחסים להם ולפגוע במשלח ידם.
17. טרם הפצת הפרסומים השליליים הנתבע לא טרח כלל לנסות ולברר את העובדות עם התובעים או עם מי מהם.
18. ביום 17/10/17 פנה ב"כ התובעים אל הנתבע במכתב דרישה לפני נקיטת הליכים. ביום 18/10/2017 שלח הנתבע לב"כ התובעים הודעת מייל בה ציין כי המכתב עבר לעורך דינו למתן תשובה. לדברי התובעים, לאחר שהנתבע הבין את חומרת הפרסומים המבזים והמכפישים כתב באחת התגובות: **"הבוקר הבנתי ששתי משפחות עזריה המתגוררות בישוב נפגעו מכך שהזכרתי אותם ואת שם החברה שלהם בפוסט שפרסמתי בנושא ניגוד העניינים לכאורה הקיים בין ראש המועצה לבנו. על כן אני מתנצל בפניהם שהרי לא זו היתה כוונתי."**
19. לטענת התובעים הפרסומים הכוזבים פגעו באופן קשה ביותר בשמם הטוב ובמוניטין שלהם, הפרסומים הכוזבים גרמו לעוגמת נפש אדירה ובושה לתובעים 1 ו- 2 ולבני משפחתם. התובעים אמדו את נזקייהם בכתב התביעה בסך של 5,000,000 ₪, לחילופין עתרו התובעים לפסוק לכל אחד מהם פיצוי סטטוטורי בגין לשון הרע בזדון בסכום הסטטוטורי הקבוע בחוק סך של 138,949 ₪ עבור כל אחד מהתובעים, כך שהפיצוי הסטטוטורי הכולל עומד על סך של 555,798 ₪.
20. לחילופי חילופים, עתרו התובעים לפצות כל אחד מהם בסכום הסטטוטורי העומד על סך של 277,896 ₪ לכל ארבעת התובעים גם יחד.
21. בנוסף, עתרו התובעים לחייב את הנתבע לפרסם הודעת תיקון או הכחשה בדף הפייסבוק הקהילתי ובעיתון בתפוצה ארצית וכן צו המורה על הסרה לאתגר של כל הפרסומים הפוגעניים הנוגעים לפוסט.

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

טענות הנתבע בכתב ההגנה

- 1
2
3 22. לטענת הנתבע, מן הראוי לסלק על סף את תביעת התובעים בשל היותה טרדנית וקנטרנית
4 שכל מטרתה הינה הטרדה והפחדה של הנתבע מפרסום דברי ביקורת על עניינים ציבוריים
5 במועצה המקומית להבים.
- 6 23. לטענת הנתבע הדברים שנכתבו בפוסט נשוא התביעה אינם מהווים כלל לשון הרע
7 כמשמעותו בחוק איסור לשון הרע ולחילופין הם חוסים תחת ההגנות הקבועות בחוק לשון
8 הרע, לחילופי חילופין לא נגרם נזק כלשהו לתובעים מהפרסום או שמדובר בזוטי דברים
9 שאינם ברי פיצוי בעילה של לשון הרע.
- 10 24. לטענת הנתבע, מדובר בתביעת השתקה (SLAPP) שהוגשה ממניעים זרים וחוסר תום לב.
11 לטענת הנתבע, הסיבה והמטרה הראשונה שבגינה הוגשה תביעת התובעים הינם רצונם של
12 התובעים להפחיד את הנתבע, לאור האופוזיציה במועצה המקומית להבים ולהשתיקו
13 מהמשך פרסום דברי ביקורת אודות התנהלותו של ראש המועצה בעניינים הנוגעים
14 במישרין או בעקיפים אל התובעים עצמם, כפועל יוצא של העובדה כי התובעים או מי מהם
15 ביצעו ומבצעים פרויקטים בשטח השיפוט של המועצה המקומית להבים.
- 16 25. לטענת הנתבע מדובר ב"תביעת השתקה" מובהקת שנועדה להשתיק את הנתבע ולהפחידו
17 מפני המשך הביקורת בדבר חשש סביר מקיום של ניגוד עניינים מצד ראש המועצה שהינו
18 חברים טוב ויקרים של התובעים 1 ו- 2. פועל יוצא של העובדה כי בנו של ראש המועצה
19 מועסק על ידי התובעים או מי מהם, כשהביקורת נוגעת במישרין או בעקיפין אליהם עקב
20 היותם מבצעים את הפרויקטים הציבוריים ברחבי המועצה להבים וזאת באמצעות תביעה
21 דמיונית על סך 5,000,000 ₪.
- 22 26. תביעת השתקה מוגשת בדרך כלל על ידי אנשים או גופים בעלי כוח ויכולת כלכלית
23 שהאפקט והמטרה העיקרי שלה אינו משפטי, כי אם ציבורי. ומטרתה כאמור, השתקה של
24 ביקורת שנמתחת על התובע ופגיעה במי שמפריעים לו לקדם את ענייניו.
- 25 27. לטענת הנתבע, בעניינו קיימות אינדיקציות רבות לכך שתביעת התובעים, אינה אלא תביעת
26 השתקה שכן, כל המאפיינים של תביעת השתקה מתקיימים:

פערי כוחות:

- 27
28
29 27.1 לטענת הנתבע, התובעים הינם אמידים ביותר. התובעים 1 ו- 2 הם בעליהם של
30 התובעת 3 ושל מספר חברות בנות לרבות של הנתבעת 4 שעל פי התשקיף שפורסם
31 בעניינם הם מבצעות פרויקטים במאות מיליוני שקלים, ברור לפיכך שאם מדובר
32 בבעלי דין בעלי כח רב המסוגלים לממן ללא קושי את ניהול התביעה ואף לשלם

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 אגרת ביהמ"ש בסכום כולל של 125,000 ₪, הגם שברור לכל בר דעת כי סיכויים
2 לקבל ולו את הוצאותיהם בהליך זה קלוש עד כדי אפס.
- 3 27.2 הנתבע עובד כשכיר ברשות ממשלתית ויכולותיו הכספיות נמוכות לאין שיעור
4 משל התובעים והוא נאלץ לממן מכספו האישי את הגנתו בתיק זה.
- 5 27.3 מדובר בוויכוח מקומי ולפיכך, די להשתיק מספר גורמים בודדים ובכך לחסל את
6 הביקורת.
- 7 27.4 סכום תביעה דמיוני ומופרך, כל בר דעת מבין כי תביעה על סך של 5,000,000 ₪
8 בעילה של לשון הרע אינה יכולה להיות אמיתית ועיון במאגרי הפסיקה מלמד כי
9 גם במקרים שבהם התקבלו תביעות בלשון הרע, על פרסומים חמורים לאין שיעור
10 מהמקרה דנן סכומי הפיצוי הסתכמו בכמה עשרות אלפי שקלים.
- 11 27.5 מדובר בתביעה חסרת יסוד, גבולית או זניחה.
- 12 27.6 סירוב התובעים לקבל התנצלות, שכן, עוד לפני משלוח מכתב ההתראה על ידי
13 התובע, הנתבע הביע התנצלות על אזכור שמם של התובעים 1 ו- 2 בפוסט והבטיח
14 כי לא היתה לו כל כוונה לפגוע בהם. התובעים לא הסתפקו בכך ובחרו להגיש את
15 התביעה ולפיכך, סירוב התובעים לקבל את ההתנצלות והתעקשותם להגיש את
16 התביעה כנגד הנתבע על סכום דמיוני מהווה אינדיקציה ברורה לכך שמדובר
17 בתביעת השתקה.

המהלך הדיוני

- 19 28. בישיבת קדם משפט שהתקיימה לפני ביום 10/05/2021 קבעתי בהחלטתי בין היתר:
20 "התרשמתי הלכאורית הינה כי בפוסט אין כל לשון הרע, זאת ועוד התרשמתי כי
21 תביעתם של משפחת עזריה נחזית כתביעת השתקה. לאור האמור לעיל, ומאחר
22 והנתבעים טענו בכתב ההגנה כי יש לסלק את התביעה על הסף משום היותה תביעת
23 השתקה, אני מורה כי הצדדים בתיק 5223-11-17 יגישו את סיכומיהם בשאלה האם יש
24 מקום לסלק את התביעה על הסף עקב היותה תביעת השתקה".
- 25 29. הצדדים הגישו את סיכומיהם בהתאם להחלטתי, כאשר לא מן המותר לציין כי מיד לאחר
26 מתן החלטתי ביקש ב"כ התובעים כי אפסול את עצמי מהמשך הדיון בתיק וזאת מהנימוק
27 לפיו דעתי בעניין תוצאות פסק הדין נתקבעה לאור הדברים הלכאוריים שהבעתי במהלך
28 הדיון. בקשתו של ב"כ התובעים נדחתה על ידי בהחלטה מנומקת. על החלטתי שלא לפסול
29 את עצמי, הוגש ערעור לביהמ"ש העליון, ערעור שנדחה ע"י כב' הנשיאה.

30

31

בית משפט השלום בבתי ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

1

2

טענות הנתבע בסיכומים

3 30. בסיכומיו חוזר הנתבע על הטענות שפירט בכתב ההגנה באשר למאפייני תביעת ההשתקה
4 ומצביע על האינדיקציות הקיימות להבנתו לכך שמדובר בתביעת השתקה. בסיכומיו הפנה
5 הנתבע לפסקי דין רלוונטיים.

6

7

סיכומי התובעים

8 31. התובעים חוזרים ומפרטים בסיכומיהם מדוע להבנתם מדובר בפוסט שיש בו פרסום לשון
9 הרע והם חוזרים על הנטען על ידם בכתב התביעה.

10 32. לטענת התובעים סילוק על הסף הינו סעד קיצוני אשר יינתן במשורה וייעשה רק במקרים
11 קיצוניים וחריגים שאינם מתקיימים בענייננו.

12 33. הכרעה בשאלת היות התביעה תביעת השתקה הינה הכרעה הכרוכה בבירור עובדתי ויש
13 להכריע בה רק בסיומו של הליך ולאחר שמיעת ראיות הצדדים.

14 34. הדוקטרינה המתירה דחיית תובענה מחמת היותה "תביעת השתקה" אינה מוכרת בדן
15 הישראלי כאשר במקרים המועטים בהם דנו בתי המשפט בטענה לפיה מדובר בתביעת
16 השתקה כטענת סף נקבע שלא ניתן להכריע בה מבלי לשמוע את ראיות הצדדים.

17 35. באף לא אחד מפסקי הדין שהציג הנתבע בסיכומיו סולקה התביעה על הסף מחמת היותה
18 "תביעת השתקה".

19 36. כך גם בענייננו בחינת המאפיינים שהוכרו בפסיקה, אינדקציות להיות התובענה תביעת
20 השתקה מחייבת בירור עובדתי. השאלה אם בין הצדדים קיימים פערי כוחות טעונה בירור
21 עובדתי. כך גם השאלה האם התובעים הם "שלוחיו של מר לוי" שמטרתם השתקת הנתבע.
22 גם שאלת היותו של סכום התביעה "מופרך" הינה שאלה הדורשת הבאת ראיות.

23 37. הנתבע עצמו טען בתגובתו לבקשה לפיצול סעדים כי לא ניתן להכריע בשאלת היותו של
24 הפוסט לשון הרע ללא שמיעת ראיות.

25 38. עוד טוענים התובעים כי בענייננו לא מתקיים אף לא אחד מיסודותיה של תביעת ההשתקה.

26 39. מדובר בתביעה שאינה תביעת סרק וסיכוייה להתקבל גבוהים, התביעה איננה על סכום
27 מופרך והוא אינו חריג ביחס לתביעות דיבה אחרות שהוגשו כאשר אף לא אחת מהן נדחתה
28 על הסף מחמת היותה "תביעת השתקה".

29 40. פערי הכוחות בין הצדדים אינם מצדיקים את סילוק התובענה וממילא הם לא הוכחו.

30 41. אין עניינה של התביעה בניסיון להשתיק שיח ציבורי כזה או אחר.

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

דיון והכרעה

1

2 42. בפסק דין זה, אתמקד בשאלה האם תביעת התובעים הינה "תביעת השתקה" ובאם
3 מסקנתי בשאלה זו תהיה חיובית אדון בשאלה האם יש מקום לסלק על הסף את התביעה
4 מטעם זה בלבד, לאור העקרונות המותווים לסילוק תביעה על הסף והכל בראי תקנות סדר
5 הדין האזרחי החדשות משנת 2018.

6 43. אקדים ואציין כי התביעה הוגשה מלכתחילה לבית המשפט המחוזי בסכום של 5,000,000
7 ש"ח והועברה לביהמ"ש השלום מטעמי סמכות עניינית, לאחר שהתובעים הסכימו להפחית
8 את סכום התביעה ולהעמידו על 2,000,000 ש"ח.

9

10

תביעת השתקה – המתווה הנורמטיבי

11 44. במאמר מקיף של האגודה לזכויות האזרח בישראל שכותרתו "משתיק קול: משפטי דיבה
12 כאיום על חופש הביטוי", נכתב כי מאפיינייה של "תביעת השתקה" הם, בין היתר:

13 44.1. תביעה שעצם הגשתה ובירורה עלולים להטיל אפקט מצנן על נכונותם של
14 הנתבע או של אחרים להשתתף בדיון ציבורי, וזאת עקב החשש כי המשאבים
15 החומריים והנפשיים הנדרשים למי שמתגונן מפני "תביעה משתיקה" ישכנעו
16 רבים שלא 'להתעסק' עם התובע או עם גורמים אחרים חזקים כמותו, כאשר
17 במאמר נכתב כי "רק במקרים נדירים יהיה ניתן להוכיח שכוונת התובע
18 הייתה להשתיק את הנתבע או להרתיע מבקרים פוטנציאליים" (עמוד 32
19 למאמר).

20 44.2. מאפיין שכיח נוסף "בתביעות משתיקות" הוא פערי כוחות, בעיקר כלכליים,
21 לטובת התובע. התביעה מוגשת לרוב נגד מבקר דומיננטי של התובע, שהוא
22 אדם מן הישוב; לעומתו התובע שהוא לעיתים גוף בעל כח כלכלי איתן
23 שמאפשר לו לספוג בקלות את העלות הכספית הכבדה שבניהול תביעה
24 משפטית (עמוד 34 למאמר).

25 44.3. מאפיין נוסף ב"תביעות משתיקות" הוא סכום תביעה מופרך (עמוד 37
26 למאמר), כאשר מדובר לפעמים בסכומים שאין להם כל קשר לנזק הנטען
27 מהפרסום, שאין להם אחיזה בדיון ושחורגים באופן משמעותי מהסכומים
28 המקובלים בפסיקה.

29 44.4. מאפיין נוסף הוא טענות סרק עובדתיות ומשפטיות בעלות יסוד רעוע שסיכוין
30 להתקבל נמוכים, כאשר סוד כוחן המשתיק הוא עצם הגשתה, הכופה על
31 הנתבע להתגונן על כך הכרוך בכך.

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

משפט משווה

- 1
- 2 45. בארצות הברית, מכונות תביעות מסוג תביעות "השתקה" בשם: SLAPP (Strategic
3 Lawsuit Against Public Participation). המשפט האמריקאי פיתח כלים שונים
4 להתמודדות עם התופעה ולמיגורה, בין היתר חקיקת מגן מיוחדת, תוך ההבנה כי סדרי הדין
5 האמריקאיים יוצרים תמריץ לתובעים להשתמש בתביעות דיבה על מנת להשיג את
6 מטרותיהם הזרות, וכי תביעות ה-SLAPP מוגשות תוך שימוש לרעה בהליך השיפוטי (**אימת
7 הדיבה: מפת התמריצים להגשת תביעות SLAPP בישראל**, שחר טל, בעמ' 515).
- 8 46. הפגיעה שנגרמת על ידי תביעת SLAPP נעוצה בעצם הגשתה - תביעות מסוג SLAPP
9 מובאות לפתחו של בית המשפט מבלי שיש להן יסוד מוצק, והסיבה ברורה: המניע של התובע
10 הוא אינו לנצח, אלא לצנן ו"להשתיק" את מעשי הדיבור או המחאה של הנתבעים, ולהרתיע
11 אחרים מפעילויות דומות (California' Anti-Slapp Legislation: A Summary of and
12 Commentary on its Operation and Scope, Kathryn W. Tate, 804).
- 13 47. כיום, רוב מדינות ארצות הברית אימצו הסדרים חקיקתיים המכונים Anti-SLAPP,
14 הכוללים שני רכיבים עיקריים: אפשרות לסילוק מהיר של תביעת SLAPP, ופסיקת הוצאות
15 ריאליות או אף פיצויים עונשיים לנתבעים. עם זאת, ישנה שונות רבה בין המדינות בהן
16 קיימת חקיקת Anti-SLAPP באשר להיקפה, תוכנה וצורתה של ההגנה שהיא מספקת.
- 17 48. מדינת **קולורדו** הייתה הראשונה בארצות הברית לאמץ הסדר Anti-SLAPP כבר בשנת 1984
18 באמצעות פסיקה. בית המשפט העליון הדגיש בסוגיה זו את החשש מהאפקט המצנן
19 שגורמות תביעות SLAPP, ולכן אימץ כלל חדש לניתוח בקשת סילוק תביעה על הסף המלווה
20 בטענה חוקתית בדבר ה-Right to Petition (Protect Our Mountain Environment v.)
21 (District Court, 677 P.2d 1361, 1365-1366 (Colo. 1984)). עם זאת, הנושא הוסדר בחקיקה
22 ונכנס לתוקף רק ביולי 2019. בקולורדו, על הנתבע המבקש סילוק על הסף, להוכיח קיומם
23 של מספר תנאים מצטברים, וביניהם כי טענות התובע משוללות בסיס עובדתי או חוקתי, וכי
24 פנייתו של התובע נעשתה מתוך רצון להטריד את הנתבע או מתוך מטרה לא ראויה אחרת.
- 25 49. במדינת **קליפורניה**, הנחשבת למדינה המחמירה ביותר בעולם כלפי תובעים במסגרת
26 תביעות SLAPP, והמחזיקה בהסדר המרחיב ביותר שקיים בעולם בהקשר זה, כבר בשנת
27 1992 התיר החוק לסלק על הסף תביעת SLAPP (CAL. Civ. Proc. Code § 425.16).
28 במסגרת הליך זה, מוטל על התובע לשכנע את בית המשפט שהתביעה אינה חסרת תוחלת,
29 וכי הביטוי נשוא התביעה נועד להזיק, ואף גרם בפועל לנזק. אם לא הרים התובע את הנטל,
30 רשאי בית המשפט למחוק את התביעה ולחייבו לשלם לנתבע הוצאות משפט, לרבות הוצאות
31 עונשיות. כל זאת, על מנת למנוע תביעות מסוג זה, ולסיים את ההליכים הקשורים אליהם
32 בשלב מוקדם ומבלי שהנתבע יאלץ לשאת בעלויות גבוהות (**California' Anti-Slapp**)

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 **Legislation: A Summary of and Commentary on its Operation and Scope,**
2 (801, Kathryn W. Tate)
- 3 50. ככלל, חקיקת ה-Anti-SLAPP זכתה ליישום נמרץ בבתי המשפט המדינתיים בארצות
4 הברית, והמגמה הכללית בחקיקה בנושא היא של הרחבת ההגנה הניתנת מפני תביעות
5 SLAPP.
- 6 51. גם כי התופעה לא מוגרה בכללותה, החקיקה העניקה הגנה רחבה מאוד לנתבעים, ובכך
7 הצליחה לצמצם את האפקט המצנן שגורמת התופעה (**אימת הדיבה**, שחר טל, בעמ' 535).
- 8 אחרי ארצות הברית, חקיקת Anti-SLAPP אומצה בשנים האחרונות גם בקנדה וכן בחלק
9 ממדינות אוסטרליה.

11 המשפט הישראלי

- 12 52. בין ארצות הברית לישראל קיימים הבדלים מהותיים בנוגע לאיזון בין חופש הביטוי להוצאת
13 הדיבה, כאשר בדין האמריקאי עיקרון חופש הביטוי זוכה להגנה חזקה יותר, בעוד שהזכות
14 לשמירה על שמו הטוב של האדם מקבלת משקל כבד יותר במשפט הישראלי (**אימת הדיבה**,
15 שחר טל, עמ' 543-545). זאת ועוד, התשתית החוקתית עליה מתבססת דוקטרינת ה-Anti-
16 SLAPP בארצות הברית איננה רק חופש הביטוי, אלא חירות נוספת, והיא ה-Freedom of
17 Petition המנויה בתיקון הראשון לחוקת ארצות הברית.
- 18 53. דוקטרינת תביעות השתקה לא נקלטה במשפט הישראלי ואין לה מענה בחקיקה הישראלית,
19 כפי שנקלטה בארצות הברית בחקיקת מגן, ואכן, ייתכן כי זאת בשל ההבדלים המהותיים
20 הנוגעים להיקף ההגנה על חופש הביטוי בין ישראל וארצות הברית ובשל מאפיינים הנוגעים
21 למציאות הפוליטית השוררת בישראל (**אימת הדיבה**, שחר טל, בעמ' 1).
- 22 54. קושי נוסף בהתמודדות עם תביעות אלה במשפט הישראלי, נובע מהשוויון הערכי שקיים בין
23 הזכות לחופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב ומההתנגשות ביניהן (תא (ת"א) 22755-06-14
24 **אורבן נדל"ן י.ד. בע"מ נ' שרון שפורר**, 02.06.20). ברמה החוקית, הוא נובע מניסוחו של חוק
25 איסור לשון הרע, כך שקל להגיש תביעות, והנטל להפרכתן עובר אל הנתבע (מאמר דעה של
26 ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר, "שם הסרט: "שפורר", 09.10.2016 באתר המכון הישראלי
27 לדמוקרטיה).
- 28 55. הדיסוננס בין הזכויות, והקושי לקבוע כי משקלה של האחת גובר על האחרת, הוליד שיח
29 שמכוחו הוצעו הצעות חוק שונות בניסיון למגר את התופעה שלפיה תביעות מוגשות ככלי
30 הרתעה והשתקה של דברי ביקורת, כמו למשל הצעת החוק למניעת שימוש לרעה בהליך
31 משפטי, התש"ף-2019 של חברת הכנסת תמר זנדברג.
- 32 56. על פי דברי ההסבר, הצעת החוק נולדה לאור הגידול במספר התובענות המוגשות לבית
33 המשפט, שבבסיסן הבעת דעה או השמעת ביקורת ציבורית לגיטימית, במטרה להרתיע

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 אזרחים מלממש את זכותם החוקתית לחופש הביטוי. עוד מודגש כי "מדובר בהליכים
- 2 ארוכים ויקרים שמרבית האנשים אינם יכולים לעמוד בעלויות הכלכליות ובמחיר הרגשי
- 3 שלהן, להבדיל מאותם גורמים שמגישים תובענות אלו, אשר רובם עתירי הון והשפעה
- 4 דוגמת חברות ענק, תאגידים ואנשים בעמדות כוח, להם משאבים בלתי נדלים כמעט".
- 5 .57 לפי הצעת החוק, בית המשפט ייעתר לבקשה למחיקה על הסף של תביעת השתקה בהתקיים
- 6 שני תנאים: האחד, שהתובענה עלולה להרתיע את הציבור מהשתתפות בהליך דמוקרטי;
- 7 השני, שבית המשפט סבור שסיכויי הצלחת התובענה אינם גבוהים, או כי העניין הציבור
- 8 בהשתתפות בהליך דמוקרטי שבבסיס עילת התובענה, עולה על העניין הציבורי שבבירור
- 9 התובענה.
- 10 .58 עוד יש לציין, כי אף שדוקטרינת תביעת השתקה, או ה-Anti-SLAPP, אינה מעוגנת בדין
- 11 הישראלי, מושגים אלה מצאו ביטויים והתייחסויות לא מועטים בפסיקות בתי המשפט
- 12 בשנים האחרונות, אשר דנו ועמדו על הקריטריונים הדרושים לזיהוי תביעה כתביעת
- 13 השתקה.
- 14 .59 בבואו של בית המשפט לבחון האם אכן מדובר בתביעת השתקה, הוא נדרש לבחינת מספר
- 15 רב של קריטריונים, לרבות שאלת היות העניין בעל חשיבות ציבורית, סיכויי ההליך, היות
- 16 דרישת הפיצוי גבוהה ולא פרופורציונלית וכו' (תא (מרכז) 12733-11-16 ניסים מגנאגי נ'
17 מוחמד בכרי, 11.01.2021).
- 18 .60 בע"א 15267-09-17 סרנה נ' נתניהו, ציינה כב' השופטת אביגיל כהן (מחוזי ת"א) כי תביעות
- 19 SLAPP מתאפיינות בכך שפערי הכוחות הכלכליים בין הצדדים הם בולטים, התביעות
- 20 מוגשות בסכום מופרז שאין לו אחיזה בדין ובפסיקה, וכוללות טענות סרק עובדתיות
- 21 ומשפטיות, שנועדו להתיש את היריב מעצם הצורך להתמודד עמן. הגשת תביעה מסוג זה
- 22 מאותתת לכל מי שרוצים להביע דעות במרחב הציבורי לגבי אותו מוצר או עסק, כי עדיף
- 23 להם לבלום את מוצא פיהם או עטם, שמא יבולע להם ולכיסם מידי אותו "ענק" ושכירי
- 24 החרב שלו. בדרך זו מבקשים בעלי הכח הכלכלי, ומצליחים לעתים קרובות, למנוע ביקורת
- 25 ציבורית על טיב השירות או המוצר שהם מספקים.
- 26 .61 בין היתר, נקבע כי הקריטריונים המאפיינים תביעת השתקה הם (רעא 1688/18 יגאל סרנה
- 27 נ' בנימין נתניהו, 11.06.2017; אבנר פינצ'וק, משתיק קול: משפטי דיבה כאיום על חופש
- 28 הביטוי (האגודה לזכויות האזרח, 2013), בעמ' 5):
- 29 א. תביעה או איום שבאים בעקבות השתתפות בשיח פומבי ובנושא שיש בו עניין ציבורי.
- 30 הפרסום שבגיניו הוגשה התביעה, יכול שייגע בכל עניין שיש לציבור תועלת בידיעתו;
- 31 ב. תביעה שעצם הגשתה ובירורה עלולים להטיל אפקט מצנן על נכונותם של הנתבע או
- 32 של אחרים להשתתף בדיון ציבורי, עקב חשש שהמשאבים החומריים והנפשיים

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 הנצרכים לצורך התגוננות מפני תביעה שכזו, ישכנעו רבים "שלא להתעסק" עם תובע
2 חזק;
- 3 ג. פערי הכוחות בין הצדדים - תביעות מסוג זה מוגשות בדרך כלל על ידי אנשים או גופים
4 בעלי כוח ויכולת כלכלית, בעוד שהנתבע הוא אדם מן היישוב ומצוי בעמדת נחיתות.
5 ד. תביעות בסכום תביעה מופרך שאין לו אחיזה בדין, והוא חורג משמעותית מהסכומים
6 המקובלים בפסיקה;
- 7 ה. תביעות המאופיינות בטענות סרק עובדתיות ומשפטיות, הנסמכות על עילה גבולית
8 ובחלק מהמקרים מופרכות ומשוללות סיכוי, כאשר סוד כוחן המשתיק הוא בעצם
9 ההגשה, הכופה על הנתבע להתגונן על כל הכרוך בכך.
- 10 62. זאת ועוד, אין זה נדרש להוכיח כוונה סובייקטיבית של הנתבע לייצר אפקט של "השתקה",
11 ואף "רק במקרים נדירים יהיה ניתן להוכיח שכוונת התובע הייתה להשתיק את הנתבע או
12 להרתיע מבקרים פוטנציאליים" (משתיק קול: משפטי דיבה כאיום על חופש הביטוי, עמ'
13 32).
- 14 63. יפים לענייני הדברים שנאמרו בעניין בע"א 7426/14 פלונית נ' עו"ד אורי דניאל (2016), פורסם
15 (בנבו), (להלן: עניין אורי דניאל") מפני כבי' השופט עמית:
- 16 " שאלות מדיניות: שימוש בתביעות לשון הרע לצורך הרתעה או הפחדה – שיקול
17 מדיניות נוסף שעלינו לשוות לנגד עינינו, והוא משתלב היטב בדברים שכבר נאמרו
18 על-ידי, נוגע לחשש שהגשת תביעת לשון הרע תשמש, לעתים, לא רק ככלי
19 לגיטימי להגנה על שמו הטוב של אדם, אלא כאמצעי להרתעה לא לגיטימית מפני
20 השמעת ביקורת או מפני חשיפת האמת. חשש זה גובר כאשר מי שמגיש את
21 התביעה הוא בעל נגישות קלה יחסית לשירותים משפטיים, בעוד שבעבור מי
22 שהתביעה מוגשת נגדו כרוך ניהול ההתדיינות בקושי, באופן שעשוי להרתיע מפני
23 עמידה על זכויות לגיטימיות..... חשוב שבית המשפט ייתן את דעתו, בכל מקרה
24 ומקרה לפי נסיבותיו, לשאלה האם תביעת לשון הרע שבפניו היא תביעה
25 שמטרתה היא אך הגנה על השם הטוב או גם אמצעי להרתעה ולהפחדה מצדו של
26 מי שיש לו נגישות עדיפה למשאבי משפט. יש מדינות שבהן החשש מפני
27 השימוש לרעה בתביעות לשון הרע הוביל אף לחקיקה ספציפית המאפשרת
28 נקיטת הליכים מיוחדים של מחיקה על הסף או סנקציות אחרות – כך נעשה
29 ביותר ממחצית מדינות ארצות הברית וגם בחלק מן הפרובינציות של קנדה.
30 אכן, השימוש בכלי זה ידוע במיוחד בכל הנוגע להרתעת אנשים מפני מתיחת
31 ביקורת על אנשי ציבור או תאגידים עסקיים (ראו: תמר גדרון "מפת תירות
32 הדיבה העולמית ודיני לשון הרע בישראל" המשפט טו 385, 445 (2010); שחר טל

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

1 "אימת הדיבה: מפת התמריצים להגשת תביעות SLAPP בישראל" משפטים

2 מה 515 (2015)).

3 .64. בת"א (מחוזי ת"א) 18029-02-11 אור-סיטי נדל"ן בע"מ ואח' נ' טבקמן ואח' [פורסם בנבו],

4 : 07.07.2011 נפסק:

5 "אכן, ככלל, יש למגר מן השורש תביעות בלתי כנות, ואין לאפשר
6 לתביעות שהופכות את בית המשפט לכלי משחק אסטרטגי, לחצות את
7 סף ההיכל ולבוא בשעריו. מתפקידו של בית המשפט לברר סכסוכים
8 אמיתיים בין אדם לחברו ובין האזרח לרשות, להבדיל מתביעות
9 המוגשות ע"י גופים חזקים עתירי ממון, כנגד יריביהם דלי האמצעים,
10 בעילה מפוקפקת כלשהי, מתוך מטרה מכוונת ללחוץ עליהם לחזור בהם
11 מדרישות צודקות, רק מחמת חוסר יכולתם לממן הגנה משפטית כנגד
12 תביעה בסכומים "כבדים".
13

14 .65. כך גם נפסק בעניין ת"א (פ"ת) 12217-12-16 בוגבו ישראל בע"מ נ' שמש (8.5.18). (להלן:

15 "עניין בוגבו ישראל") שם דובר בתביעה שהוגשה לפי חוק איסור לשון הרע בגין פרסומים
16 שהעלתה הנתבעת בקבוצת פייסבוק שבניהולה. באותו מקרה התובעת היתה יבואנית של
17 מוצרי תינוקות יוקרתיים, ביניהם עגלות תינוק ומנשאים.

18 .66. הנתבעת הינה בעלת קבוצה בפייסבוק שבה היא מייעצת, ללא תשלום, לפונים בעניין
19 מנשאים לתינוקות, זאת לאחר שלמדה בקורסי הכשרה. לגבי המנשאים של התובעת, ייעצה
20 הנתבעת בפרסומים בקבוצת הפייסבוק כנגד השימוש בהם, מסיבות כאלה ואחרות.

21 .67. בעניין בוגבו ישראל, קבע בית המשפט כי המקרה הנדון נופל בגדרי המבחנים שנקבעו
22 בפסיקה ל"תביעת השתקה", וביניהם: פערי כוחות בין הצדדים, הגשת תביעה על סכום נטול
23 אחיזה בדין הישראלי (התובעת שלחה מכתב התראה בגין פרסומים אלה על סכום של
24 1,800,000 ₪), היעדר בסיס משפטי ועובדתי סביר, ומגמה להשתקת הבעת דעה ביקורתית.
25 אי לכך, הורה בית המשפט על סילוק התביעה על הסף.

26 .68. חשוב לזכור: חופש הביטוי הוא מהחשובים שבזכויות האדם. הזכות להתבטא באופן חופשי
27 ולהשתתף בשיח האזרחי היא מהתנאים לקיומה של חברה דמוקרטית. תביעת השתקה אינה
28 מאיימת אך ורק על חופש הביטוי של הנתבע הספציפי, אלא היא עשויה לגרום לכך
29 שמשתתפים רבים אחרים בשיח הציבורי "יכנסו" בעל כורחם למעגל ההרתעה, וימנעו
30 מלצאת נגד התובע. כלומר, ה"אפקט מצנן" שנוצר, יש בכוחו להשפיע על כל מי שעשוי לשקול
31 בעתיד למתוח ביקורת על אותו התובע, ולא רק על הנתבע הבודד.

32 .69. אפקט ההרתעה פועל ביתר שאת על אזרחים בודדים, כמו למשל פעילים חברתיים או
33 בלוגרים, המעוניינים להתבטא בפלטפורמות ציבוריות למיניהן, ואין מאחוריהם את הגיבוי

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 17-11-5223 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 18-03-30896 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

1 המשפטי והכלכלי שמשפק, למשל, עיתון לעיתונאים עובדיו. לפיכך, אותו "אפקט מצנן",
 2 בהחלט עלול גם להטות ולהשפיע על פרסומי העיתונות החוקרת והמדווחת, והשלכותיה של
 3 הטיה זאת מסוכנות לחופש האקדמי, לשיח הציבורי ולחברה כולה.
 4 70. בנוסף לנזק הכרוך באפקט המצנן של תביעות השתקה, הן כלפי הנתבע שכנגדו מוגשת
 5 התביעה והן כלפי נתבעים פוטנציאליים עתידיים, תביעות השתקה מהוות ניצול לרעה של
 6 הליכי המשפט. תביעות השתקה כאלה מטילות נטל כבד על מערכת המשפט, שהיא משאב
 7 ציבורי מוגבל ועמוס ממילא כאמור (**אימת הדיבה**, שחר טל, בעמ' 521). ריבוי התביעות
 8 והעומס הלא מוצדק שאלו יוצרות על מערכת המשפט, היה אחת מהסיבות לקידום חקיקת
 9 Anti-SLAPP במדינות ארצות הברית, בהצטרף לפגיעה שמהווה תביעת SLAPP בחופש
 10 הביטוי ובזכות להליך הוגן (**אימת הדיבה**, שחר טל, בעמ' 515).
 11 71. סוגיית תביעות ההשתקה תופסת תאוצה בתרבות של ימינו. גם כי אין לה ביטוי בחקיקה
 12 הישראלית ולא ניתן לסוגיה מענה, אין להקל ראש בהשלכותיה ותוצאותיה הנלוות או
 13 המכוונות, הן ניצול ההליך המשפטי בהגשת תביעות סרק והן יצירת ה"אפקט מצנן" האמור.
 14

האם ניתן לסלק על הסף תביעת השתקה בישראל

15
 16 72. הגם שאין בחוק הישראלי מנגנון ייחודי מסוג Anti-SLAPP, כזה אשר קיים במדינות
 17 ארצות הברית, קיימים בדין כלים אשר עשויים לבוא במקומו, כגון סמכותו של בית המשפט
 18 לסילוק תביעות על הסף במקרים של שימוש לרעה בהליכי משפט או של הגשת תביעה
 19 קנטרנית וטורדנית לפי סעיפים 41 ו-42 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן:
 20 "תקנות סדר הדין האזרחי"), ; **אימת הדיבה**, שחר טל, בעמ' 545-543), וכן האפשרות לחייב
 21 את התובע בהוצאות מרתיעות, על פי הכלל האנגלי של "המפסיד משלם" הנהוג בישראל.
 22 73. נקבע זה מכבר כי הדין הישראלי אינו מחייב חקיקת Anti-SLAPP בישראל לצורך
 23 התמודדות עם תביעות סרק, וכי גם בלי השימוש בדוקטרינת תביעת השתקה, יש בידי בית
 24 המשפט כלים למחוק על הסף תביעה מסוג זה בנסיבות המתאימות. ראה בעניין זה "עניין
 25 אורי דניאל" שהובא לעיל וכן דבריו של כבוד השופט סולברג בעניין 2376/08 **הוועידה**
 26 **לתביעות חומריות של יהודים נגד גרמניה נ' מרוז** (30.6.10) בפס' 4:

27 "עוד טוענת התובעת טענות לגופו של עניין השוללות את החלת
 28 הדוקטרינה האמריקנית הנ"ל על הנסיבות דנן, על אופיה של התובעת
 29 ומטרותיה, על טיבה ואופיה של הנתבעת 3 כחברה ציבורית, על התנאים
 30 להחלת הדוקטרינה, ועוד כהנה וכהנה. ספק אם יש צורך בכל אלה, כי
 31 הדין בישראל אינו מכיר בדוקטרינה הזו כפי שהציגוה הנתבעים. חוק
 32 איסור לשון הרע אינו מטיל נטלי הוכחה כבדים על תובע כתנאי סף

בית משפט השלום בבתי ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

1 להגשת תביעתו, כדי למנוע תביעות SLAPP. גם הפסיקה בבתי המשפט
2 בישראל לא קלטה דוקטרינה כזו. עם זאת, לא אלמן ישראל, ודומני כי
3 בדין המצוי קיימים האיזונים הנדרשים כדי להתמודד עם תביעות סרק.
4 בהעדר עילת תביעה, או במקום שבו התביעה טורדנית וקנטרנית, ניתן
5 לסלק תביעה על הסף (תקנה 100 לתקנות סדר הדין האזרחי). גם במהלך
6 הדיון שומה על בית המשפט להיות ער לכך, ולסכל מהלכים שתכליתם
7 הכבדה בלבד. אולם נקודת המוצא היא כי אין לשלול מאדם או מתאגיד
8 לתבוע את נזקיו, ובכלל זה נזקי-דיבה". (ההדגשות שלי ע.א.).

סילוק תביעה על הסף

11 74. המקור הנורמטיבי, לפיו בית המשפט מוסמך לסלק תביעה על הסף, הוא 41 ו-42 לתקנות
12 סדר הדין האזרחי, אשר מורות כדלקמן:

13 41 (א) בית המשפט רשאי להורות על מחיקת כתב תביעה בכל עת על יסוד אחד מנימוקים
14 אלה:

15 (1) כתב התביעה אינו מגלה עילת תביעה;

16 (2) מכתב התביעה עולה כי התביעה היא טורדנית או קנטרנית;

17 (3) התובע מתמיד, באופן שאינו מניח את הדעת, להימנע מלקיים הוראה מתקנות אלה או
18 נמנע מלקיים החלטה או הוראה של בית המשפט;

19 (4) כל נימוק אחר שלפיו הוא סבור שראוי ונכון למחוק את התביעה.

20 (ב) מחיקת כתב תביעה לפי תקנות אלה אינה מהווה מעשה בית דין.

21 (ג) בית המשפט רשאי להתנות את מחיקת כתב התביעה בתנאים, ובין השאר, להורות כי
22 דיון בתביעה חדשה יימשך מהשלב שבו נמחקה התביעה הנוכחית.

23 מחיקה מחמת שימוש לרעה בהליכי משפט

24 42. סבר בית המשפט שבעל דין עשה שימוש לרעה בהליכי משפט רשאי הוא, מטעם זה
25 בלבד, למחוק את כתב טענותיו כולו או מקצתו.

26 75. פרק "עקרונות היסוד" בתקנות קובע:

271

28 ... 2

29 3. (א) בית המשפט אחראי על ניהול ההליך השיפוטי לשם הגשמת המטרות שביסוד
30 תקנות אלה; לשם כך עליו ליזום, אם נדרש, ולהחליט כל החלטה לפי תקנות אלה במטרה
31 לקדם את התנהלותו של הליך ראוי והוגן.

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 (ב) חובת בעלי הדין ובאי כוחם היא לסייע לבית המשפט בקיום המוטל עליו לפי תקנות
2 אלה, וכן לנהוג בתום לב ובהגינות דיונית תוך שהם מסייעים במימוש התכלית הדיונית,
3 ובכלל זה העמדת הפלוגות האמיתיות שבמחלוקת בין בעלי הדין, מיקודן, בירורן
4 והכרעה בהן.
- 5 4. לא יעשה בעל דין או בא כוחו שימוש לרעה בהליכי משפט ובכלל זאת פעולה בהליך
6 שמטרתה או תוצאתה לשבשו, להשהות או להטריד בעל דין, לרבות פעולה בלתי מידתית
7 לאופי הדיון, לעלותו או למורכבותו.
- 8 5. בית המשפט יאזן, לפי הצורך, בין האינטרס של בעלי הדין ובין האינטרס הציבורי;
9 לעניין זה, "אינטרס ציבורי" – נגישות הציבור למערכת בתי המשפט לרבות קיומו של
10 דיון משפטי צודק, מהיר ויעיל, היסכון במשאבי זמן ועלויות, מניעת הכרעות סותרות
11 ומניעת שימוש לרעה בהליך השיפוטי.
- 12 5א. עקרונות היסוד שבחלק זה ישמשו את בית המשפט בהפעילו את שיקול דעתו לפי
13 תקנות אלה או לפי כל חיקוק אחר המפנה אליהן.
- 14 76. על פי הפסיקה הנוהגת, לפי התקנות הקודמות, בתי המשפט לא יורו בנקל על דחיית תביעה
15 על הסף בטרם נשמעו ראיות, שכן יש בכך משום מניעה של מימוש זכות הגישה לערכאות של
16 בעל-דין, אשר הינה זכות יסוד חוקתית במשפטנו. דחייה של תביעה על הסף הינה אמצעי
17 קיצוני, אשר מונע את יומו של בעל דין בבית המשפט ואת בירור המחלוקת באופן מהותי
18 ולכן יעדיף בית המשפט שלא לסלק תביעה על הסף.
- 19 77. יפים הדברים בע"א 5634/05 צוקית הכרמל פרוייקטים בע"מ נ' מיכה צח חברה לקבלנות
20 כללית בע"מ (פורסם בנבו, מיום 4.6.2007):
21 "על בית המשפט הדן בבקשות לסילוק על הסף לפלס דרכו בין אינטרסים נוגדים
22 - נוגדים לא רק בין בעלי הדין אלא גם מבחינת המדיניות השיפוטית. מחד גיסא,
23 עשיית צדק מחייבת פתיחתם של שערי משפט; מאידך גיסא, צדק הוא גם מניעתם
24 של הליכי סרק, הטרדת בעלי הדין שכנגד והעמסת יומנו של בית המשפט. מכאן
25 הזהירות הנדרשת".
- 26 78. יחד עם זאת דומה, כי לאחר כניסתן לתוקף של תקנות סדר הדין האזרחי החדשות, יש לפרש
27 את התקנות וליישם את הפסיקה בעניין סילוק תביעה על הסף, לאור הקבוע בעקרונות היסוד
28 ולפיכך במקרים המתאימים ניתן יהיה לסלק תביעה על הסף, באם יראה לבית המשפט כי
29 יש בהליך כדי להטריד בעל דין בהליך שאינו ראוי והוגן, תוך שימוש לרעה בהליך משפטי.
- 30 79. בית המשפט רשאי להשתמש בכלים הדיוניים הקיימים לצורך התמודדות עם תביעת סרק,
31 זאת בכפוף לרוח החדשה המנשבת בתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018.

בית משפט השלום בבתי ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

80. נעמוד על מספר מהעקרונות המנחים בסדרי הדין האזרחי. ראשית, הקלת העומסים על בתי המשפט: סדרי הדין האזרחי החדשים נועדו להחזיר את מעמד תקנות סדר הדין האזרחי ככלי מרכזי לניהול סדרי המשפט האזרחיים, תוך מטרה לייעל, לפשט ולקצר את ההליכים האזרחיים, ותוך עשיית צדק במסגרת קיומו של הליך ראוי והוגן (עמ' 1 לדברי ההסבר לחוק).
81. שנית, האחדה ופישוט ההסדרים הדיוניים בהליך האזרחי: יצירת שינוי בפרוצדורה, זאת על מנת להוביל לשינוי בהתנהלות הדיונית, לייעל ולקצר הליכים ואף להפחית ממספר ההליכים המתנהלים בבתי המשפט (עמ' 2 לדברי ההסבר לחוק).
82. שלישית, קיומו של הליך ראוי והוגן כמורה דרך לבתי המשפט והצדדים: על בית המשפט מוטלת אחריות ניהולית על ההליכים האזרחיים, כאשר זה נדרש להיות אקטיבי במהלך הדיונים, וזאת לשם ניצול נכון והגשמה מרבית של זמנו של הציבור.
83. הרוח העולה מן התקנות החדשות ברורה. מטרתן לצמצם, לקצר ולייעל את ההליך המשפטי-אזרחי, לחסוך זמן דיוני יקר ואת כספי הציבור, וכל זאת תוך עשיית צדק במסגרתו של הליך ראוי והוגן.
84. כפועל יוצא מעקרונות אלה, נתונה בידי בית המשפט כאמור הסמכות לסלק על הסף תביעה ככל שעולה ממנה כי התביעה היא טרדנית או קנטרנית או בשל שימוש לרעה של התובע בהליכי משפט (תקנות 42,41 לתקנות סדר הדין האזרחי).
85. לאחרונה דן בית המשפט באפשרות לסלק תביעה על הסף עקב היותה תביעת השתקה לפי הוראות התקנות החדשות בר"עא (י-ם) 18851-02-21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ח"כ מיקי (מכלוף) זוהר (23.2.21) (להלן: "עניין זוהר")
- "מחיקת תביעה מכוח **תקנות 41-42 לתקנות החדשות**.....
- החלק הראשון בבקשתה של המבקשת למחיקת התביעה נשען על **תקנות 41-**
- 42 לתקנות החדשות**, שמסמיכות את בית המשפט למחוק תביעה:.....
- אף מבלי להידרש לשאלה, האם יש בהיותה של תביעה, תביעת השתקה, כדי לשמש נימוק מספיק למחיקתה, מכוח האמור בתקנה **41 (א)(4) לתקנות החדשות**, או שניתן לראות בכך שימוש לרעה בהליכי משפט ולהחיל את **תקנה 42**; והאם יש בהרחבת הסמכות למחיקת התביעה לפי התקנות החדשות כדי להשליך על היחס לתביעות השתקה, הרי שהשלב להגשת בקשה כזו, הוא לאחר הגשתו של כתב ההגנה.....תביעות השתקה הן, ככלל, תביעות אזרחיות המוגשות נגד פרט או קבוצה, שיש להם חלק במאבק או בפעילות ציבורית. תביעה זו מוגשת בידי גוף חזק יותר, שפעילותם הציבורית של הנתבעים מנוגדת לאינטרסים שלו. התביעה, מוגשת במטרה להפעיל לחץ על הנתבעים, ובכך להביא להפסקת הפעילות, והשתקת הנתבעים (ר' **חאלד**

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

1 גנאים, מרדכי קרמניצר, בועז שנור דיני לשון הרע, הדין המצוי והדין הרצוי
2 457 (מהדורה שנייה, 2019) (להלן: גנאים, קרמניצר ושנור); שחר טל "אימת
3 הדיבה: מפת התמריצים להגשת תביעות SLAPP בישראל" משפטים מה
4 518, 515 (2015)). אף שיתכן ויש ממש בעמדה העקרונית של המבקשת כי
5 ניהול ההליך עד תום, עלול להביא במקרים המתאימים ל"השתקה"; ואף
6 שייתכן כי ניתן לראות בכך נימוק למחיקת תביעה כזו או אחרת בשלב מוקדם
7 של ההליך – אין משמעות הדבר, כי הדרך הנכונה היא לדון בשאלה זו טרם
8 הגשת כתב ההגנה, ולפני שהובררה המחלוקת המדויקת בין בעלי
9 הדין.....לסיכום, אף שתוצאת החלטתו של בית משפט קמא, ולפיה יש
10 לדחות את הבקשה לסילוק התביעה היא תוצאה נכונה, אלא שהיא נכונה
11 לנקודת הזמן הנוכחית, ובית המשפט יוכל להידרש לבקשה כזו בהמשך
12 ההליך, תוך התבססות על מסד עובדתי.

13 86. בעניין זוהר לא התקבלה הבקשה לסילוק התביעה על הסף עקב העדר תשתית עובדתית,
14 אולם לא נפסלה האפשרות של סילוק תביעת השתקה על הסף במקרים בהם קיימת תשתית
15 עובדתית.

מן הכלל אל הפרט :

16
17
18 87. דומה כי במקרה שלפני מתקיימים כל התנאים המלמדים כי מדובר בתביעת השתקה.

האפשרות להטלת אפקט מצנן

19
20
21 88. לא יכול להיות ספק כי הגשת תביעה בסכום של 5 מיליון ₪ שהועמדה על 2 מיליון ₪ יש בה
22 כדי להרתיע ולהטיל אפקט מצנן על נכונותם של הנתבע שהינו איש ציבור, או של אחרים
23 להשתתף בדיון ציבורי, וזאת עקב החשש כי המשאבים החומריים והנפשיים הנדרשים למי
24 שמתגונן מפני "תביעה משתיקה" ישכנעו רבים שלא 'להתעסק' עם התובע או עם גורמים
25 אחרים חזקים כמותו.

פערי כוחות בין הצדדים

26
27
28 89. במקרה שלפני, התובעים מתארים עצמם בכתב התביעה כמנכל"ים משותפים ובעלי השליטה
29 של תובעת 3 שהינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב והפועלת
30 באמצעות חברות בנות בתחומי ההנדסה האזרחית, תשתיות קבלנות יזום נדל"ן, תעשייה,

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 ובפעילויות נוספות. ציבור המשקיעים של התובעת 3 כולל בין השאר גם גופים מוסדיים כגון
2 מיטב ד"ש, הראל, מנורה, ירין לפידות ועוד. התובעת 4, היא חברת בת של התובעת 3.
- 3 90. לטענת התובעים במסגרת פעילותה מעורבת קבוצת אורון, באמצעות חברות בנות בביצוע
4 פרויקטים מגוונים כגון סלילת כבישים, תשתיות, הקמת ובניית גשרים, מינהור, עבודות
5 גיאוטכניות, עבודות הנדסה משולבות, בניה מוסדית, בניה למגורים, מחצבות אבן, מפעלי
6 בטון ושירותי הובלה של אגרגטים בתפזורת. קבוצת אורון כוללת חברות בנות מספקת
7 תעסוקה למאות משפחות באזור הדרום והמרכז והיקף פעילותה השנתית במונחים כספיים
8 **עומד על מאות מיליוני שקלים בשנה.**
- 9 91. מתיאור זה של התובעים את סוג פעילותם והיקפו הגדול, אין ספק כי מדובר בגופים חזקים
10 ועתירי ממון בעלי כח כלכלי איתן.
- 11 92. מאידך הנתבע מתואר ע"י התובעים כחבר מועצת להבים, כאשר לדברי הנתבע הוא עובד
12 שכר ברשות ממשלתית, התובעת אינה טוענת כי לנתבע יכולת כלכלית גדולה מהרגיל, כך
13 שפערי הכוחות הכלכליים בין הצדדים אינם מוטלים בספק, הם עולים מכתבי הטענות,
14 ופערים אלו הינם ניכרים.
- 15
- 16 **סכום תביעה מופרז**
- 17 93. מאפיין נוסף ב"תביעות משתיקות" הוא סכום תביעה מופרז, במקרה שלפני, הוגשה בתחילה
18 התביעה לבית המשפט המחוזי ע"ס של 5 מיליון ₪, סכום שלא נתקלתי בכמותו בתביעות
19 לשון הרע במקומותינו, גם במקרים בהם נטען ביחס ללשון הרע חמורה בהרבה מזו הנתענת
20 בהפרזה ניכרת לפני.
- 21 94. גם סכום התביעה המתוקן, 2 מיליון ₪, גם הוא הינו סכום בלתי סביר בעליל החורג באופן
22 משמעותי מהסכומים המקובלים בפסיקה.
- 23
- 24 **טענות תביעה בעלות סיכוי קלוש להתקבל**
- 25 95. מאפיין נוסף הוא טענות סרק עובדתיות ומשפטיות בעלות יסוד רעוע שסיכוין להתקבל
26 נמוכים, כאשר סוד כוחן המשתיק הוא עצם הגשתה, הכופה על הנתבע להתגונן על כל הכרוך
27 בכך.
- 28 96. לטענת התובעים ביום 07/10/2017, פרסם והפיץ הנתבע פוסט בעמוד הפייסבוק הקהילתי,
29 שצוטט במלואו בפרק "טענות התובעים".
- 30 97. לטענת התובעים הפוסט הנ"ל כולל דברי לשון הרע כוזבים חריפים פוגעניים גסים ומבזים
31 שיש בהם משום פגיעה חמורה בתובעים.

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 לטענת התובעים מהפוסט עולה כאילו חברת אורון ובעלי השליטה שלה קיבלו מהמועצה
2 המקומית להבים באופן בלתי חוקי ובלתי כשר עבודות בהיקפים של מיליוני שקלים וזאת
3 כחלק ממערכת יחסים מושחתת בינם ובין ראש המועצה המקומית להבים (באמצעות
4 העסקת בנו).
- 5 לטענת התובעים, תיאור העובדות בפוסט מייחס מערכת יחסים מושחתת של ראש המועצה
6 המקומית שבמסגרתה זוכים התובעים לקבלת הנאות כספיות מגוף ציבורי שלא כדין באופן
7 בלתי כשר ובלתי חוקי וזאת תוך יצירת זיקה ישירה בין קבלת טובות הנאה לבין "החברות
8 הקרובה" שבין התובעים 1 ו- 2 לבין ראש המועצה וכן העסקת בנו של ראש המועצה בחברה
9 שבשליטת התובעים 1 ו- 2.
- 10 לטענת התובעים פרסום שהופץ על ידי הנתבע מייחס לתובעים מעורבות ושחיתות של ממש
11 ובנטילת חלק במעשים פליליים ובלתי חוקיים, שיש בהם כדי לפגוע פגיעה קשה בשם הטוב
12 של התובעים במשלח ידם וביושרם המקצועי.

האם יש בפוסט משום לשון הרע

- 14
- 15 101. בעניין רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר (פורסם בנבו, מיום 12.11.06) נקבע בעמוד 51 :
- 16 "אמירות מהוות לשון רע מקום שקיימת אפשרות אובייקטיבית, כי פרסומן עלול
17 להביא להשפלתו של אדם, או לעשותו מטרה לשנאה, בוז, או לעג מצד הבריות.
18 משמעות הפרסום נלמדת מתוכו; הוא מתפרש על פי המובן הטבעי והרגיל של
19 מילותיו, ועל פי הקשר הדברים בו הוא נאמר. מבחן הדברים הוא אובייקטיבי,
20 ועיקרו במובן שאדם סביר מייחס לפרסום, בהקשר לשאלה האם היה באותו מובן
21 כדי לפגוע בכבודו ובשמו של האדם."
- 22 102. בע"א 334/89 רבקה מיכאלי נ' בלה אלמוג, פ"ד מו(5) 555 נקבע בעמוד 562 :
- 23 "המבחן להתקיימות תנאי הסעיף, כפי שנקבע לא אחת על ידי בית משפט זה, הוא
24 אובייקטיבי ולא סובייקטיבי. עמד על כך השופט ד לוי בע"א 466/83 [1], בעמ
25 740, בכותבו: "המבחן, שבאמצעותו ייקבע אם אכן דברים מסוימים שפירסם
26 פלוני עלולים להוות לשון הרע כלפי אדם פלמוני, אינו מבחן סובייקטיבי. המבחן
27 הוא אובייקטיבי במהותו, לאמור: לא קובע, מה חושב הנתבע המרגיש עצמו נפגע,
28 אלא הקובע הוא כיצד עלולה החברה לקבל את הדבר שבאותו פירסום..." ההלכה
29 היא, כי אין צורך בהבאת ראיות בדבר המשמעות שקורא מסוים או סוג קוראים
30 זה או אחר ייחסו לפירסום הנדון, אלא בית המשפט יקבע מימצא בשאלה, אם
31 אכן מהווים הדברים לשון הרע אם לאו."

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

103. למקרא הפוסט שפירסם הנתבע, אינני סבור כי יש בו משום לשון הרע על התובעים, בפוסט
מלין הנתבע שהינו חבר מועצה נגד ראש המועצה, מר לוי, על כי לא שיתף את נבחר הציבור
בכך שהתובעים מבצעים עבור המועצה עבודות בהיקף ניכר, תוך ציון כי קיים חשש לניגוד
עניינים עקב העובדה לפיה מדובר בחברה בה מועסק בנו של ראש המועצה. הנתבע מבקש
לדעת בפוסט מדוע לא דיווח ראש המועצה על ניגוד העניינים, וכן האם התנהל מכרז כדין.
104. להבנתי אין בפוסט דבר וחצי דבר מהדברים החמורים שמנסים התובעים ללמוד ממנו,
בצורה קיצונית ומרחיקת לכת בניסיון להאדיר ולהעצים את "לשון הרע", ללא יסוד
במציאות, להבנתי לא ניתן ללמוד מהפוסט כי הנתבע מייחס לנתבעים מעורבות ושחיתות
או חלילה נטילת חלק במעשים פליליים ובלתי חוקיים.
105. גם אם טעיתי, ויש בדברים משום לשון הרע ביחס לתובעים, הרי מדובר בלשון הרע ברף
הנמוך הרחוק מהאופן הקיצוני והמוגזם שבו מנסים להציג אותו התובעים.

חופש הביטוי

106. חופש הביטוי הוכר כזכות יסודית, על חוקית, בשיטת המשפט שלנו. מעמדה זה הוכר
מראשית המשפט בארץ באמצעות הפסיקה, עד לחוק יסוד: [כבוד האדם וחירותו](#), או אז
עוגן מעמדו של חופש הביטוי כזכות יסוד חוקתית, וזאת אף שלא צוינה במפורש בחוק
היסוד.
107. ראו: [בג"ץ 243/62 אולפני הסרטה בישראל בע"מ נ' גרי, פ"ד טז 2407, 2415 \(1962\)](#); [ע"א 105/92 ראם מהנדסים בע"מ נ' עיריית נצרת עילית, פ"ד נז \(5\) 189, 201 \(1993\)](#); [ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ, פ"ד נח\(3\) 558, 565 \(2004\)](#) (להלן: "עניין הרציקוביץ"); [רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה \(5\) 510 \(2001\)](#).
106. על מעמדו הרם של חופש הביטוי הרחב בית המשפט העליון, פעם נוספת, בערעור אילנה דיין
בעמוד 32-33, כדלקמן:

24 "החירות הזו, שיש שניה לה אך אין קודמת לה נועדה, בראש
25 ובראשונה, לאפשר לו לאדם ליתן ביטוי לאישיותו. חירות הביטוי
26 מאפשרת לכל אדם לתת ביטוי לתחושותיו ולתכונותיו האישיות, להביע
27 את אשר על ליבו, וכך לפתח ולטפח את אישיותו במובן זה חירות
28 הביטוי היא חלק מן האוטונומיה של האדם, חלק מזכותו להגדרה
29 עצמית וחלק מיכולתו לתת ביטוי לסגולותיו; זוהי הזכות להגשמה
30 עצמית... במובנים אלה יש לביטוי חשיבות כשלעצמו - ערך פנימי. זוהי
31 התיאוריה החשובה ביותר המונחת ביסוד חופש הביטוי... חופש
32 הביטוי חיוני לקיום המשטר הדמוקרטי; חופש הביטוי וחירות המידע

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

- 1 הם תנאים לבחירות מושכלות בדמוקרטיה. באמצעות הביטוי יכול
2 הציבור להשפיע על בחירתה של הממשלה במדיניות מסוימת. ביקורת
3 מאפשרת פיקוח על רשויות השלטון."
- 4 107. הנה כי כן, חופש הביטוי אינו רק חלק מכבודו הפרטי של כל אדם ואדם, אלא מהווה הוא
5 נדבך חשוב במשטר דמוקרטי, "ציפור נפשה של הדמוקרטיה", כך כונה שוב ושוב. "בלא
6 דמוקרטיה אין חופש ביטוי ובלי חופש ביטוי אין דמוקרטיה".
- 7 108. כבי' השופט חשין התייחס בדבריו כמובן גם למעמדו הרם של חופש הביטוי בחברה שלנו
8 ובשיטת המשפט שלנו. ויפים הם דבריו בדנ"א ידיעות אחרונות בעמוד 76:
- 9 "אל-מול כבוד האדם - בענייננו: כבודו של קראוס - מתייצבת הזכות
10 לחופש הביטוי. זכות זו, כה רבות נכתב עליה וסביבה, עד שאם נוסף
11 ונאמר נידמה בעיני עצמנו כמי שמכניסים תבן לעפריים. ... הרבית
12 במראי-מקומות שמא תיעלב אסמכתא זו או אחרת, וייסלח לי אם
13 החסרתני. ואולם, לא נספק עצמנו אך בקריאה בשמו של אותו נפיל
14 הקרוי חופש הדיבור; נקרב עצמנו אליו ונדע דבר. רבים וטובים ניסו
15 לבחון את שורשיו של חופש הביטוי, את המקורות המזרימים אליו מים
16 והופכים אותו לנהר-איתן שוצף וקוצף. כך, למשל, מצביעים לפנינו על
17 הצורך והרצון לגילוי האמת; על הצורך והרצון להכיר באוטונומיה של
18 הפרט, ליתן לכל פרט אפשרות למצות את יכולתו וכישוריו ועל דרך זה
19 להביא להגשמתו העצמית; על הצורך והרצון לשמור על ההליך
20 הדמוקרטי ולהביא לשינויים בדרך ראויה ועוד. ... יובלי-מים אלה
21 באים אלינו ממקורות שונים: מקצתם מיוסדים על טעמי תועלתיות;
22 מקצתם מרכזים עצמם ביחיד ובאישיותו; מקצתם עניינם בטובתה של
23 החברה וכל היובלים אלה באלה יוצרים את המכלול - הנהר השוטף -
24 הקרוי חופש הביטוי."
- 25 109. בערעור אילנה דיין (בעמוד 41), התייחס בית המשפט העליון לכך, כי חופש הביטוי במשפט
26 הישראלי חובק הכול, דהיינו הוא מתפרש וכולל גם ביטויים שאינם נעימים לאוזן שומעם:
- 27 "חופש הביטוי משתרע "על כל ביטוי יהא תוכנו אשר יהא, תהא
28 השפעתו אשר תהא, ויהא אופן הבעתו אשר יהא" (עניין יוניברסל,
29 בעמ' 34); בג"ץ 5432/03 ש.י.ן - לשווין ייצוג נשים נ' המועצה
30 לשידורי כבלים ולשידורי לוויין, פ"ד נח(3) 65, 81 (2004) (להלן: עניין
31 ש.י.ן); "לעניין היקפו של חופש הביטוי אין בודקים אם הביטוי הוא
32 אמת או שקר; אין בודקים את תוכנו; אין בודקים את תוצאותיו" (דברי

בית משפט השלום בבית ים

ת"א 17-11-5223 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 18-03-30896 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

1 הנשיא א' ברק בעניין סטיישן פילם, בעמ' 673). "הטוטאליות של
2 חופש הביטוי מתחייבת מאופיו וממהותו" (בג"ץ 606/93 קידום יזמות
3 ומו"לות (1981) בע"מ נ' רשות השידור, פ"ד מח(2) 1, 11 (1994) (להלן:
4 עניין קידום)).

5 110. הנה כי כן, עיננו רואות כי הזכות לחופש ביטוי משתרעת גם על ביטויים שיש בהם לשון הרע
6 (פסק דין בן גביר, בפס' 11); ואף על ביטויים שקריים (בג"ץ 6126/94 סנש נ' רשות השידור,
7 פ"ד נג(3) 817, 830 (1999); פסק דין אבנרי, בעמ' 857).

8 111. הנתבע, כחבר מועצה, טען נגד ראש המועצה כי לא נהג בשקיפות וכי לא גילה על ניגוד
9 העניינים שיש לו בקשריו עם התובעים, בדברים אלו יש עניין ציבורי מדרגה ראשונה ואין
10 בהם לשון הרע.

11 112. סבור אני כי דברי הנתבע באים במסגרת חופש הביטוי של הנתבע וכי הם אינם מהווים לשון
12 הרע.

סוף דבר

13 113. המסקנות אליהן הגעתי נובעות מהנטען בכתבי הטענות והסיכומים שהגישו הצדדים בשאלת
14 תביעת השתקה ואינני מקבל את טענת התובעים לפיה יש צורך לשמוע הוכחות לצורך הגעה
15 למסקנות אלו.

16 114. קיומו של אפקט מצנן הינו מסקנה הנובעת מעצם הגשת תביעה בסכום עצום נגד הנתבע,
17 שהינו עובד ציבור והדבר אינו טעון הוכחה. הפער ביכולתם הכלכלית של הצדדים, עולה
18 מהנטען בכתב התביעה בעניין היקף עיסוקיהם של התובעים, והיותם גופים העוסקים
19 במאות מיליונים בעוד הנתבע הינו איש ציבור. היות סכום התביעה מופרז, אינו טעון הוכחה
20 והוא נובע מעיון במאגרי הפסיקה, ואילו סיכויי התביעה נלמדים מעיון בפוסט נשוא
21 התביעה.
22

23 115. אדגיש כי גם אם ימצא, כי בפוסט יש משום לשון הרע ברמה כזו או אחרת, בניגוד לדעתי,
24 עדיין יש מקום במקרה דנן לסלק את התביעה על הסף, מאחר ומתקיימים בה במובהק
25 מרבית הפרמטרים "המשתיקים" של תביעת השתקה, שהצטברותם מצדיקה את סילוק
26 התביעה על הסף עקב היותה טורדנית וקנטרנית ושימוש לרעה בהליכי משפט (תקנות סדר
27 הדין האזרחי, תקנה 41 ו-42); כאשר מפרשים תקנות אלו לאור עקרונות היסוד שבתקנות.

28 116. אשר על כן הנני מורה על מחיקת התביעה על הסף. התובעים ישלמו לנתבע את הוצאות
29 התביעה בסך 100,000 ₪.

30
31 ניתן היום, י"ח אב תשפ"א, 27 יולי 2021, בהעדר הצדדים.
32

בית משפט השלום בבת ים

ת"א 5223-11-17 עזריה ואח' נ' ניסן
ת"א 30896-03-18 לוי נ' ניסן

תיק חיצוני:

1

עזריה אלקלוגי, שופט

2
3

